

Domica tertia post pasce

nam fm Aug. super Gen. arca fuit interius bituminata. Nam in inferiori mansione super tabulatu sentine fuit duplex camera. quaz vna dicebatur stercoraria. alia vñ apothecaria. scz supra istam fuit alia mansio superior que habebat tres cameras. due camere laterales erant vna immitium animalium et serpentum. altera mitiu. media autem camera erat hominum et auium. Hostiu autē erat vbi bicamerata et tricamerata coniungebantur. Moraliter hoc exponit Anselm. sic. Qd bicameratio arce attenditur in delectatiōe sensualitatis que maxime inuenitur in actibus duarum potentiaz vegetatiue ptis. scz ppagatiue siue generatiue qtu ad actuz veneriu. Et ista est sensitua stercoraria. Et ptis nutritiue ad esum. et ista ē apothecaria. Tricamerata autem attendit in ratione cuius tres sunt vires. scz irascibilis q detestat malum. et ista est inhabitatio immitiu passionu vt ire audacie. et hmoi. Alia est concupiscibilis et hec ē que bonuz psequitur. vnde ē habitatio mitiu passionu. vt amoris mansuetudinis et huiusmodi. et he vires dicuntur rōnales non per essentiam sed per picipationē fm phm. i. eth. in qtu scz nata sunt rationi obedire. Tertia est rōnalis. quia per eam ratio vocatur. et hec est q discernit bonum honestum et veruz. et hec dī habitatio hominum. scz actiuoz. et auium scilicet contemplatiuoz. quorum pmi regunt prudentia. secūdi sapiētia eleuantur. Alij autē sunt qui dicūt huiusmodi cameras arce fuisse dispositas soluz in altitudine. Dicunt enim q inferius i fundo erat sensitua siue stercoraria sup quam apothecaria erat. et super hanc erāt immitia animalia. Et hostiu erat i medio vbi apothecaria cōiungebatur camere immitiu. sup hanc autem habitatio hominu et auu. Et ideo moraliter p stercoraria potest accipi peccati in anima fetentis detestatio. Per apothecaria lachrymaz effusio. per quā diabolus fuscitur ad impugnandū. Et ideo sequitur habitatio immitium. i. multiplicatio tēptationu. Sed quia deus adiuuando pfolando subuenit sequitur habitatio mitiu. i. gratia consolatio num. quia post tribulationē consolationez infundit. Tob. iij. postea sequitur habitatio hominum. i. exercitatio actiuorum. et auu. i. pfectio cōtemplatiuoz. Quarto similat bona cōuersatio arce noe ratione clausure. quia ingressu noe in arcam cum his qui debebant ingredi. inclusit cum dominus defozis. vt inundatio diluuij non noceret eis in quo doceē hō iustus q si inundauerit diluuiuz carnis intret arcam tranquilla mentis. Et licet circumfluant torrentes iracūdie. flumina luxurie voragies

gule. et lz ebulliant torrētes tēptationu abyssus cupiditatum. maria tribulationum. intret cum noe cum gaudio in arcam. i. quiet⁹ anim⁹ clauso foris silēti hostio. possidetia. et qto magis caro laborat in actione. tanto pl⁹ spūs sublimius volat in cōtemplatione. sicut patet de paulo q plus omnibus laborauit in fame. siti. frigore. et nuditate. et tñ volauit mens sua in ptemplatione. Ad Phil. iij. cum dicit. Nra puersatio est i celis. ad hoc celos pducatur.

De eadem dominica. Sermo secūdus.

Plorabit et flebitis vos. mundus autem gaudebit. sed tristitia vestra vertet i gaudium. Joh. xvi. dicit solinus in li. d. mira mundi. Cygnus dum viuit gemit iugiter et tristatur. cuz enī moritur confestum canit amenissime et letatur. Leo vñ moriens vberime quidē plorat. idē dicit Ambro. in exame. d. cygnus. Cygn⁹ instante morte penna in cerebro infixā canit. et contra morem omnium animaliu p gemitu cātū reddit. Moraliter per cygnū intelligo quemlibet hominem fidelem sanctuz et deuotuz. qz cygnus habet pēnas plurimas cā didissimas omni colore alio vel nigredie impmixtas. Sed carnē habet nigram et ad digerēdam durā. Per pennas vno modo significant pcepta charitatis. Iux illud ps. c. xxxviij. Si sumptero pēnas meas diluculo et habitauero in extremis maris. q. d. Si pcepta charitatis implere studuero. Est enī pceptū de charitate dei. de dilectione pximi. de dilectione parētu et amicōz. que omni bono implet i hac vita. et ornantur illis sicut cygnus pēnis albis. Alio modo p pēnas intelligo vtutes morales. Iux illud ps. lxxvij. Pēne columbe deargenteate. q. d. habete in vtutibus vestris mansuetudinem simplicitatis et prudentie claritatē. et illarum virtutum sunt. xj. vt s. dnica. j. post pasce vj. d. Et bis oibus sancti et boni i hoc mūdo velut pēnis ornate regūtur. Caro vñ ipsozum ad litteram nigra est ex castigatione et ex solis vstione. Sicut legitur de carne sancti hīero. q ex solis ardore quasi adusta videbat. et sic de multis alijs. isti igitur sancti et deuoti nates in mari hui⁹ mūdi gemunt iugiter et tristantur. in morte autē et post mortez gaudent eternaliter et letant. sicut legitur d. sancta Elizabeth q tēpore mortis appropinquāte quo domin⁹ dilectam suaz vocare voluit de hoc mūdo. audita ē vox dulcissima. interrogante ancilla sua qd hoc eēt. rñdit. vna auicula iter me et parie-

tem se ponens suauiter cecinit. et me ad catan-
dum puocauit. Refert etiam apiani. li. j. c. liij. d
quadam matrona q̄ erat i partibus bzabantie
dicens. Istam nunq̄ letam vidim⁹. nūq̄ ridē
tem. nisi cum manus liberas ad egenos exten-
dere potuisset. Et qd̄ p̄tigit hec multo tempo-
re elāguir. lecto iacēs die ac nocte. et vij. horis
q̄ canonicē nūcupant. auis mire pulchritudis
et decoris eam dulcissimis et ineffabilib⁹ vocibus
annis pluribus solabatur. et hec ipsa cō-
fessorī suo dixit. cūq̄ quereretur ab ea. cui⁹ auis
illa voces imitari voluerit. videretur nihil in-
quit in terris esse qd̄ illius posset vocib⁹ cōpa-
ri. nec solis aurib⁹ delector. i illis. vey etia ad
cor interius trāsfunditur modulamen. et ex eo
spūs meus delicias eternas desideratius ex-
pectat. Ecce qualiter sancti boni et virtuosī in
hac vita tristantur. sed in morte letantur. Sed
ecōtra homines mali et peruersi hic letant cū
malefecerunt et exultāt i reb⁹ pessimis. Prover.
ii. Et in fine vite tristat. qz in puncto ad infer-
na descēdūt. Job. xxi. et hoc cōmemorat dñs
in v̄bis allegatis. in q̄bus tria p̄ncipaliter tan-
guntur. Primo iustozū in p̄nti vita tribulatio
ibi. plorabitis et c. Secūdo impiozū gaudiz et
exultatio ibi. mūdus aut gaudebit. Tercio ele-
ctorum in futuro consolatio ibi. Et tristitia
vestra vertet. Quātū ad p̄mum ponit iustozū
in p̄nti vita tribulationē cū dicit. plorabitis et
flebitis vos. Ambrō. i li. exame. xiiij. diē. Me-
dia q̄dem estate mor aues a cantu desistentes
suo merore tristat. et ab aspectu hoīuz se absco-
dūt. Moraliter p̄ aues intellige homines cele-
stes. sed p̄ estatē vitam gratie in p̄nti. Sicut
igit a cātū i estate desistunt aues. sic a gaudijs
i p̄nti cessant hoīes et fletibus insudant. et ho-
rum fletuū alique sunt cause. Prima puenit ex
miseriaz multitudine inuolutione. Sūt autē
varie miserie in hoc mūdo. Primo q̄daz sunt i
penaz passiōe. hō enī in statu inoccētie nullas
patiebatur penas. nullas misérias. nullo defe-
ctus. qz vt dicit Chrysos. Homo si i paradiso in-
nocēter vixisset. nec ignis eum vreret. nec aq̄
mergeret. nec absentia aeris suffocaret. nec oīa
q̄ nocēt mortalibus impedirent. Sed heu adā
non ppendit. sed in vno peccato actuali plura
peccata cōmisit. vt clare deducit beatus Aug⁹ i
encheri. c. xxvj. et xxvij. et allegatur a m̄grō li.
ij. di. xxxij. c. iij. Sūt inq̄t itelligi plura pecca-
ta in vna trāsgressione ade si in sua quasi mem-
bra diuidatur. Tā et supbia est illic qz homo i
suo potius esse q̄ dei p̄tate dilexit. Et sacrilegi-
um. qz deo non reddidit. et homicidiū. qz se in
mortē p̄cipitauit. et fornicatio spūalis quia ite-
gritas mentis humane serpentina persuasiōe

corrupta est. et furtum. qz cibos phibit⁹ vsur-
patus est. et auaricia. qz plus q̄ sufficere illi de-
buit appetiuit. hec ille. Ex quo in vna trāsgres-
sione tāta et tam magna p̄ctā ppetrauit. iō euz
varijs miserijs et penis a paradiso expellēdo
afflixit et plagauit dicens. Gen. iij. In sudore
vult⁹ tui vesceris pane tuo. Et has misérias et
penalitates nō solū ipsi sustinuerunt. s; i suos
filios et filias deriuauerunt. vt dicit Job. xiiij
Homo natus de muliere breuī viuens tpe re-
pletur multis miserijs. Repletur enī miserijs
tam in aīa q̄ in corpore q̄ a creaturis ab ex. i
anima q̄dem habent impotentia ad bonū faci-
endū. et cupiscentia ad malum appetendū. ig-
norantia ad discernendū. qz Gen. viij. Sensus
et cogitatio generis humani p̄ni sunt ad malū
ab adolecētia sua. ideo dñs de pe. di. ij. s. chari-
tas. ppe finem. Omnis creatura s; vitio est. i
corpe aut patitur famē. sitim. frigus. estū. mor-
bum. et multas misérias. demū mortem. et hec
sūt vincula hoīs vt s. dixi. pte. j. seria. vj. post
letare. E. d. Et ppter illas misérias taz aīe q̄
corpis flebat Innoc. papa. de vi. hu. cōdi. li.
j. c. j. Quis inq̄t det oculis meis fontē lachry-
marum. Neq̄re s. diuica. j. ser. xxxvij. 4. Et i-
fra eodez. c. v. Felices illi qui moriunt̄ anteq̄
oriunt̄ pus autē mortem sentiētes q̄ vitaz sci-
entes. Secunde miserie quas boni patiunt̄ p-
pter quas merito flent in hac vita. sunt in ma-
lorum pturbatione. Quātū enī mali bonos i
hac vita pturbāt certe docet experiētia quo-
tidiana. Tā dicit apl's. ij. Tim. iij. Omnes q̄
pie viuere volunt in xpō iesu psecutionē patiē-
tur. sc; a malis hoīb⁹. Ideo Aug⁹ euz puincia
sua ab impijs erat obfessa. lachryme erant sibi
panes die et nocte. Siliter Victorinus ep̄s ob
hāc causam q̄si flebiliter sc̄psit ad beatū Aug.
ep̄m. In hec vba Venerabili patri Augustino
victorin⁹ i dño salutez. Noueritis qz tota nra
puincia a barbaris ē possessa. et tot malis et fla-
gellis p̄cussa. vt multi xpiani mihi insultēt et di-
cant. vtinā nomē xpī nunq̄ fuisset diuulgatū
et per mūdum p̄dicatū. qz post diuulgationē
illius noīs pluribus malis affectum ē gen⁹ hu-
manum q̄ ante. Tā ante tot⁹ mūdus regebat̄
s; vno p̄ncipe. et summa pace fruebat̄ ita vt i-
pletum esse dicāt. qz ait ppheta. et stabūt gladi-
os suos in vomeres et lanceas suas in falces.
Tunc aut talī nomine diuulgato lites et guer-
re et discordie insurgunt vt fere non sit aliq̄ ps
in toto orbe que sit in pace. rogo igitur pater
vt sūper his malis aliquos longos tractat⁹ et
plurimum librum facere digneris. qz talib⁹ obie-
ctionib⁹ non valeo rñdere. cui sic rñdit Aug⁹.
in epla. lxij. lre tue clarissime victorine grandī
Sg 2

quoniam
seruatis ad Augustinum per
membrum.

Domica tertia post pasce

labore repleuerunt cor meum. quibus petisti ut pro
lixo opere aliqua rñdeaz. cum talibus malis ma-
gis plixi gemitus quam plixi liberi debeant adhibe-
ri. Exclamandum ad deum ut non secundum merita nostra
faciat nobis. sed secundum suam misericordiam liberet nos a tan-
tis malis. Et post pauca in hac epistola vult quod de
his pressuris tanquam in torculari non cessat ab infi-
delibus fideles sicut oleum ab amurca exprimit
liquari. Et subdit. Illis enim qui contra christianam fidem
querelas impias iactare non desunt dicentes
quod antequam illa doctrina per mundum predicaretur tan-
ta mala humanum genus non patiebatur. **faci-**
le est exemplo rñdere. dominus enim dixit **Luc. xij.** Ser-
uus nesciens voluntatem domini sui. et non faciens
digne plagis vapulabit paucis. seruus autem sciens
voluntatem domini et non faciens digne vapulabit
multis. Non est mirum si christianis temporibus iste mun-
dus tanquam seruus sciens iam voluntatem domini et non
faciens digne plagis vapulabit multis. atten-
dunt quanta celeritate euangelium predicant. et non
attendunt quanta puerilitate contemunt. Et subdit
Seruus autem dei et sancti et mala temporalia ab inimi-
cis patiuntur habent consolationes suas et spem sancti
futuri. Quia dicit apostolus ad **Roma. viij.** Non
sunt indignae passionibus huius temporis ad futuram gloriam
que reuelabitur in vobis. hec **Aug.** Secunda
causa flecti in hac vita est ex culpam consideratione.
Sancti enim viri et homines qui carere propriis.
flent tamen de alienis. et hoc propter compassionem
quam habent de perditionibus eorum. **Sic beatus Am-**
bro. qui cum audisset peritum alicuius in confessione
adeo fleuit ut illum secum flere compelleret. Et quod
dam sanctus vir ut legitur in **vitasp.** cum vidisset
ornatum cuiusdam mulieris curiosum. flens dixit
Ignosce mihi omnipotens deus. quia vni diei or-
natus huius meretricis superauit totius vite mee in-
dustria ornamenta. Interrogatibus autem causam
dixit flens. due res me mouent. vna de illius perdi-
tione. alia de mea remissione. quia non habeo tamen
studium placendi deo quantum tu habet illa ad placendum
hominibus malis et diabolo. Hi autem qui habent propria
peccata deslere magnam habent causam flendi et
plorandi. sicut **Petr.** qui recolens peritum suum trine
negationis fleuit amare. **Mat. xxvi.** Sic fleuit
maria magdalena. qui septem demonibus fuit ple-
na ut fleatibus suis pedes dominicos irrigaret. **Luc.**
vij. Quod si peccator adiuuaret mala quam per peritum
incurrit fleret utique in presenti ne haberet materiam flecti
in futuro. Nam per peritum homo deum offendit
consortium angelorum et sanctorum amittit et suffra-
gia ecclesie perdit. animam per peritum interficit. dia-
bolo se subijcit. et in infernum se submergit. Quis
ergo peccator habet adeo durum cor quod possit se conti-
nere a fletu. qui aduertit hec mala que peritum ad-
ducit. Circumspecte vndique ex omni parte inuenies

damna. Si respicis sursum inuenies tibi deum
offensum et celum clausum. Si deorsum infer-
num apertum. A dextris consortium bonorum perdi-
tum. A sinistris consortium malorum effectuum.
An te mortem. quia si tu mortuus fueris in peccatis
dannaberis. post te damnus. quia suffragia ecclesie
et sanctorum nunquam tibi prodessent. hec **Jordanus** in
suis postillis. Tertia causa habet flecti est ex primo
rui compassionem. et hec compassio fit iterum ratione
casus eorum et peccati. quia dicit **Philologus.** Cum
elephas qui etiam gradum arbori et maxime pal-
me se appodiat quicquid arborum frangit et in terram
cadit qui casum suum irrecupabilem videns mi-
ro modo barrit. ad cuius barritum multitudo iu-
uenum elephantum accedit et ei copatiuntur bar-
riendo. et subito elephantem qui senior est per virum
elevant. et ut eam erigant miro affectu se inclinant.
Moraliter homo desecere volens tunc arbori se
appodiat. quam delectationi peccati inheret. ut
desiderio suo satifaciat. Sed arborum fracta ca-
dit. quia mundo deficiente vel delectatione transe-
unte in aduersitatem vel peritum ruit. et tunc casus
cognoscens debet barrire. id est auxiliu aliorum im-
plorare. clamando ad sanctos vel ad homines pi-
os et humiles. et tunc illi debent ei copati et iuuare
per posse ut subleuent. ut hortatur **Tullius mori.**
Si videris aliquem cadentem siue casurum. non ride
sed ei prebe te copatiente. Et sapiens. Si vnus ce-
cidit ab alio fulciatur. **Eccl. iij.** Ideo compassi-
onem suam erga afflictos ostendens **Iob ait. c. xxx.**
Flebat quoddam super eo qui afflictus erat. et copati-
ebat anima mea pauperi. hec etiam passio atten-
ditur non solum de casu in peritum vel in culpam
aut super ream inopiam. Sed etiam super calamitati-
bus corporis et quod plus est super perditione anime.
Quia dicit **Aug.** Sed per. di. iij. c. sunt plures. Scilicet
penitentia. Sciat se culpabiliter durum qui deslet
damna temporis vel mortem amici et dolorem pec-
cati non ostendit in lachrymis. Et iterum dicit idem
Sunt ne in te viscera christiane compassionis. qui
plangis corpus a quo recessit anima. et non plangis
animam a quo deus recessit. Quarta causa
flendi hec est ex celestis patrie dilatione. ille fle-
tus figuratus est in filiis israel qui dixerunt in
ps. cxxxvi. Super flumina babilonis illic sedimus
et fleuimus dum recordaremur sion. Babilon in-
terpretatur confusio. et significat fluxibilitatem
presentis mundi in quo homo multiplicem per pecca-
ta acquirit confusionem. Sion autem interpreta-
tur speculatio. et significat celestem patriam. ubi
speculamur vultum dei. quia ibi regem in deco-
re videbunt. **Isa. xxxiii.** Nos igitur qui adhuc
sedemus super fluxibilitatem presentis incolatus quam
recordaremur super celestem sion. merito flectimus
Sic flebat dauid in **ps. xli.** Fuerunt mihi lachryme

*Ambrusius per alium
ad deum fletus ut propter peccata
ad salutem adiecit.*
Ad simile pulchrum capitulum

mec panes die ac nocte. dum dñr mibi quotidie
vbi est deus tu? At beatus Greg⁹ super illud
Job. iij. Ante q̄ comedam suspiro dicit. luctu
suo anima pascitur cuz fiendo ad superna gau
dia subleuat. et intus q̄dem doloris sui gemi
tum tollerat. **Sz** eo refectiois pabulū pparat
Sz quous amoris lachrymose manat. **Quantum**
ad scōz ponit impioz gaudium siue exultati
onem. cu dicit. mundus q̄dem gaudebit. **Pro**
quo notandū q̄ mūdus iste significatur p ma
re. per qd filij israel transierunt ad terraz pro
missiois. **Sap. x.** et hoc ppter tria. **Primo** p
pter inq̄tudinem tempestatis. in mari enī est
abūdantia fluctuū z ventoz. vnde qui sunt in
mari semp sunt i piculo. **Iuxta illd Eccl. xliij.**
Qui nauigāt mare enarrāt picula eius. **Sic** in
pñti vita sunt semp pcelle inundatiois vnda
rum. **Modo** homo dep̄mitur p aduersitatem.
modo alleuiatur per p̄speritatē. modo lāguet
per infirmitatem. modo gaudet per sanitatē.
modo dolet. modo ridet. modo circūdat ami
corum turbis. modo terrorib⁹ inimicoz. mō
exaltat ad sublimitatē. modo humiliatur ad
paupertatem. **Et** hoc tangit p̄s. **xciiij.** Mirabi
les elationes maris. **Sed** quare mundani z iu
venes pñtis tēporis huius. tm̄ diligunt mūdū
cum tot varietates sunt in eo. **Respondit** Macro
bius. **ij.** saturnaliū. ppe finez. q̄ aqua maris
picta in ignem flammā nō extinguit sed accē
dit. **Quis** ratio ē naturalis pinguedo aq̄ ma
rine que est densa salsa pinguis z grauis. **Mo**
raliter aqua maris est gaudium z iocunditas
secularis que iocunditas adiuncta flāme iuue
nilis ardois eā accendit vltra omnem modū
recte ratiois. vt dicit **Holkot. lec. xxiiij.** ideo
gaudent i mari hui⁹ mundi. **Sed** si respicerent
finē certe hic non gauderent. **Et** hoc **Hugo. li.**
de vanitate rez mundanaz p modū dialogi
vbi cum discipulus suus videre dixit nauigā
tes in mari in magna tranq̄llitate z aeris sere
nitate. hominesq̄ in naui discubentes ad epu
las et canentes in lyris z thymbijs et citharis. i
omni genere dulcis cantilene auditum mulcē
tes. piscesq̄ in omni leticia alludentes. **Hugo**
dixit. qd tibi videt⁹? rñdit discipul⁹. **Quid** nisi
magnum gaudiū magnaq̄ iocunditas. z si pos
set esse diuturna felicitas. **Et** **Hugo.** **Itud** q̄ ē
ppterea. quia mūd⁹ tibi placet. discipul⁹. **Cur**
mibi displicere debeat ignoro? **Hugo.** **Ige** in
q̄t paulisper oculū donec videas finem. z post
paululum. **Quid** inq̄t vides? discipul⁹. **Vide**
inq̄t nigrescere celū. nubes ventis agitari. ma
re conturbari. fluctus itumescere. z nauim q̄si
a fundo eueri. **Hugo.** **Quid** inq̄t tibi videtur?
discipulus. **Deu** ait qd laudauī. o miseri qd vo

biscum in mari. o infelices. ecce illa leticia v̄ra
quomodo tam cito imutata ē. z vita vestra ad
quā miserā deuoluta p̄us vob exultantib⁹ pi
sces maris alluserunt. nunc vos naufragos z
submersos miserabilē in pastū recipiunt hu
go. **Quid** tibi videt⁹? discipulus. **Vanitas** est z
vanitatum vanitas. **Sic** est de illis qui gaudēt
in hoc mundo. **Similes** dialogum fecit. **Hugo**
de mercatorib⁹ p viam cuz multis mercibus z
magnis de omni genere p̄ciosaz rez quib⁹ p
spere cum gaudio magno icedentib⁹ supuenit
cuneus armatoz. q̄ oia rapuerunt et viros q̄
effugere non poterāt occiderūt. **Que** vidēs di
scipulus exclamauit. o miserz gaudiū mūdi va
nitas. z vanitas vanitatū. **Siles** dialogos fe
cit in eodez li. de diuitib⁹ de nuptijs pponens
multa z varia eoz gaudia. **Sed** omnia in fine
cū tristitia cōcluduntur. in fine q̄ subinfert hu
go loquens ad discipulū. **Respice** q̄ hūc mise
rum mundum z magis miseros q̄ diligunt illū
iste est quē putabamus aliqñ esse nobis amicū
in quo nobis tempa lōga. p̄missim⁹. vitaz quie
tam. pacem tranquillā. felicitatem perpetuaz
iste ē cui⁹ pulchritudinē dilexim⁹. cui⁹ speciem
laudauim⁹. cui⁹ iocūditatē p̄cupim⁹. **Et** cer
te nunc vide q̄ vana sunt oia hec z nunq̄ sapi
entib⁹. aut vtut⁹ amatorib⁹ appetēda. vbi enī
sunt p̄ces nostre vbi sunt illi diuites z potētes
quos olim i hui⁹ mūdi glia claros vidim⁹ vbi
postremo sunt oēs de quoz amicitia z famili
aritate p̄sumebam⁹. certe transierunt vniuersi
aī nos. z nos soli relictī sum⁹ post eos. hec hu
go. **Est** z alia causa q̄re hoīes in mūdo gaudēt
z ipsum diligunt. scz ppter pulchritudinē rez
mundanaz. **Nam** legit⁹ in gestis romanoz. **Quidam**
rex duas filias habuit. vna erat pul
cherrima et oib⁹ gratiosa. alia nigra et oibus
odiosa. rex vō pulchrā rosa mundi. nigrā vō
gratia plena appellauit. deinde p̄cones p to
tum mūdū emisit. p̄mulgari quicūq̄ filiā suā
in matrimoniū. videlz rosam mūdi acciperet
nihil cū ea nisi pulchritudinē possideret. **Qui**
aut nigrā totū regnū suū post ei⁹ abscessum ob
tineret. **Multi** q̄ hoc p̄missum regis audiētes
vndiq̄ cōfluūt z sp̄eta nigra pulchrā petunt.
Quod grā plena vidēs. flere cepit. cui rex. ob
quā causam affligit aīa tua? **Cui** illa. **Nō** est q̄
me visitet omnes de sorore mea curant. sed me
despiciūt. **Ait** enī pater. **Q** filia ignoras. quia
omnia mea tua sunt. z q̄ te despōsauerit. regnū
meum obtinebit. illa sic confortata cessauit a
fletu. **Spūaliter** autez ille rex est xps q̄ est rex
magnus sup omnē terrā. vt inq̄t p̄s. **xlvj.** **Dic**
habes dnas filias. **Prima** z pulchra q̄ dñr rosa
mūdi. est mūdus q̄ dñr pulcher. ideo qz. **j.** **Job.**
53

vide pulchritudinem applicatum
exemplum

prima filia pulchra
est mundus

Domica tertia post pasce

26.
Neptum
2
3
rela filia qd
lectia.

ij. **O**mne quod est in mūdo concupiscētia carnis est. aut concupiscētia oculorū. aut supbia vite. In his inquā trib⁹ oīa delectabilia mūdicomphendūt^r. Nam sū concupiscētia carnis omnes voluptates carnales in cibis et potibus et venerijs. Sub concupiscētia oculorū comphendūt^r omnia vitia cupiditatē. et auaricie rerū mundanarū. que cum videntur oculis concupiscūt^r corde. videlz aurū et argentum gemme vestes p̄ciose. et cetera pulchra in q̄bus hoīes delectantur. Sub supbia vite que est appetitus inanis glorie. comphendunt^r ambitio bonorū et dignitatum cum omnib⁹ filiabus inanis glie. p̄pt̄ tria hec q̄ q̄si pulchra videntur quasi omnes amant mūdū et gaudiū suū habent cum mūdo. quia vt dicit p̄s in ethiē. **C**oncupiscētia carnis respicit bonū delectabile. **C**oncupiscētia vō oculorū bonū vtile. **S**ed superbia vite bonū honorabile. illi tamen qui hunc mūdū p̄pt̄ ista tria diligūt et cum ipso locūdantur. nihil aliud nisi vanitatem obtinebunt et tristitiam in fine habebunt. Quia super isto verbo **Iac. iij.** que est vita vestra. vapor ad modicū parens. dicit glo. vita p̄s ē vita dubia. vita ceca. vita erūnosa. quā ad vltimū mors interimit. que omnibus gaudijs finem imponit. **E**xemplū de Alexandro magno qui cum fuisset totius mūdi dñs. et in eo fuisset letat⁹. eiusq; corpus ī vase aureo cōditum fuisset. **C**onueniūt p̄i de diuersis p̄tib⁹. quozum vnus volens ostendere suū dominium esse vanū ait. **H**erī isti non sufficiebat totus mūdus. hodie sepulchro q̄nq; pedū ē contentus. **A**lius volens ostendere vanū esse aurum et argentum congregare dixit. **H**erī ille thesaurum fecit de auro. hodie aurum thesaurum facit de ipso. **T**ertius volens oñdere corpus nutrire voluptuose et delicate hoc esse vanū ait. **H**erī iste corp⁹ suū nutrebat diuersis delitijs. hodie comeditur a vermib⁹ infinitis. **S**cda filia est sancta ecclesia que est cōgregatio omniū fidelium. que hic in terris nigra est et despecta. **I**uxta illd̄ **Canē. j.** Nigra sum sed formosa. hanc quasi omnes mūdi sp̄nūt. nec se cum illa sociare volunt. **E**t p̄t dicere sancta ecclesia. illud **Esa. j.** **F**ilios enutriu et exaltaui ipsi autē sp̄reuerunt me. **N**am vbi vnus vlt̄ duo diebus dominicis aut alijs diebus festiuis de hominib⁹ mūdānis et seculo deditis sunt in ecclesia et in diuinis officijs. **I**bi centum sunt in suis negocijs et officijs et tabernis. **Q**uod videns ecclesia ī suis electis bene potest flere q̄ sic contemnitur. **S**ed celestis rex ipsam consolatur et regnum celoz ei pollicetur. **S**ecundo mūdus dī mare p̄pt̄ amaritudinem acerbī

tatis. **T**otum enī gaudiū hui⁹ vite asperum est amaritudinib⁹. de q̄ dicit beatus **Breg⁹** in q̄dā omel. **U**biq; mors. vbiq; luct⁹. vbiq; desolatio. vbiq; percutimur. vbiq; amaritudine replemur. et tamen tota mente carnalis concupiscētie eius amaritudinē amamus. fugientē sequimur. labentī inheremus. et q̄ labentē retinere nō possumus cū ipso labimur quasi cadentem retinem⁹. **h**ec **Breg⁹**. **D**e hoc etiā dicit sapiens **Prouer. xiiij.** **R**isus dolore miscebitur. et extrema gaudiū luctus occupat. super quo dicit **Basilius** in exāme. **N**ixta sunt gaudia seculi felle multiplici amaritudinis. et hoc vt dicit **Pol. lec. cxxxiij.** clementer deus disponit vt vita ista sit tedijs et tribulationib⁹ admixta. quia nimis acriter eam amarem⁹. vñ sicut nutritrix volens filium suū ablactare linīt māmillam suam aliquo suco amaro. vt sinapi. ita deus volens nos ab amore mūdi retrahere. et ei⁹ gaudiū ipsū amaritudinib⁹ voluit admiscere. de hoc **Breg⁹. xxiij.** moral. electis suis ad se pergētib⁹ dñs hui⁹ mūdi asperum iter facit. ne dum vite p̄ntis requie aut vie amenitate pascitur. magl enī diu pergere q̄ citius puenire delectetur ne dū delectatur in via obliuiscatur q̄ desiderabat in patria. **S**icut pisces nō sentiunt amaritudinem maris qui ibi nutriti sunt. **S**ic nec homines mūdāni sentiūt bonorū mūdi amaritudinē. q̄ sunt talib⁹ assueti. **D**e vno quoq; tali dicit **Abachuc. j.** **F**acies hoīes q̄si pisces maris. **E**t addit **Pol. vbi supra.** q̄ viri sancti q̄ inter alios amaritudinē mūdi gustāt tripliciter sciunt eam q̄dammodo dulcorare. s̄m tres modos. q̄bus solēt dulces fieri aque maris. **A**que enī marine fiunt dulces p̄ solis eleuationem. per terre transmeationem. et per cere distillationē. **I**sto modo viri sancti tribulationes hui⁹ mūdi dulces faciūt. p̄mo per eleuationē solis. **S**icut enī sol eleuat vapores a mari q̄ postea p̄gelant ī nubes. de q̄bus dulcissima redditur aq̄. **S**ic viri sancti tribulationib⁹ agitati. statim in celū ascendūt. aut de futura gloria recogitant. quib⁹ pensatis manifeste cōsiderant. q̄ non sunt condigne passionēs hui⁹ temporis ad futuram beatitudinē quā expectant. **S**cdo aque fiūt dulces ex conditiōe terre p̄ quā trāseūt. vnde aq̄ trāseuntes p̄ terram sabulosā cōter sunt dulces. **S**ic similē si mortē nostrā et nos in breui morituros. et in terram reuertentes cogitem⁹. dicim⁹ q̄ dulcia sunt quecūq; nobis in hac vita dura dicūt^r ideo facile contemnit omnia qui se cogitat moriturum. **T**ertio aque fiunt dulces si vas integrum et concauum de cera virginea mittat^r in mare inuenitur cito repletus aqua valde dulci

eo q̄ cera illa nihil amaritudinis p̄mittit sic
trāfire. Sic moraliter xpm cogitemus in cui⁹
persona dicit p̄s. xxi. Factus est cor meū tāq̄
cera liquescēs. quia de virgine pura natus. et
in eum referamus quicquid hic tribulationis
tolleramus. et totum sit dulce. Ratio ē. quia
cera talis i se est dulcis ex natura mellis. et ha
bet in se poros per quos aqua salsa trahitur.
et sic dulcis fit. christus aut̄ dulcis est ex natu
ra mellis. qui conceptus fuit de virgine maria
de spiritu sancto. De quo Sc̄i. xxiij. Spirit⁹
enī me⁹ sup̄ mel dulcis. Poros h̄z patentes et
magnos et paruos vulnera. s. spinis. clavis. lā
cea. et flagellis. corpori suo illata. Et nos per
istos poros tribulationes huius vite si distilla
re velimus nihil est adeo perniciosum quin il
lud ipse pro nobis et non pro se voluerit tol
lerare. Ideo dicit beatus Ambrosius in quo
dam sermone. Omnia habemus in xpo et om
nia nobis christ⁹ est. Si vulnera curare deside
ras medicus est. Si febris est estuas fons est.
Si grauaris iniq̄tate iusticia ē. Si mortem ti
mes vita est. Si tenebras fugis lux ē. Si celū
desideras via est. Si bene viuere q̄ris alimen
tum ē. Si ergo xps amaritudines huius mun
di si ipm dulciter recogitem⁹. dulces efficit no
bis vt via vite tollerabilis nobis fiat. Iuxta il
lud Ec̄a. li. posuisti profundum maris vias vt
transirent liberati. Hoc est dictum q̄tumcūq̄
sit homo in pfundo tribulationis in hoc mari
magno. viam tamen habet p̄ quaz xps p̄cessit.
hic incidentaliter oritur vna dubitatio ex quo
mento fuit superius de vulnerib⁹ xpi. an xps
post suam resurrectionem vulnera in suo reti
nuit corpore. Ad hoc sanctus Augustinus li.
vi. contra pelagianos. c. ix. videtur sentire. q̄
xps i resurrectione vulnera nō retinuit. Et tñ
cicatrices eoz. Sic inquit. Sciāt xpm non
vulnera sed signa vulnerum discipulis demon
strasse. Hoc idem tenet Albertus magnus sup̄
Luc̄. Acatrices tales i xpo sicut in martyrib⁹
eius fm̄ Aug. li. xij. de ciui. dei. Sunt quidez
pulchritudo et ostensio stigmatum in victorie
signum. Et huius ratio potest assignari. q̄ nisi
essent cicatrices ad maiorē decorem. xps non
reseruasset eas. sed facilliter deleuisset. Si enim
balsamus ita perfecte sanat vulnus. q̄ nō ma
net cicatrix. Multo fortius posset domin⁹ de⁹
sua et aliorū martyrum vulnera ita perfecte sa
nare. q̄ nullum vestigium vulneris remaneret
Sunt tamē quinq̄ cause fm̄ Bedam sup̄ Luc̄.
q̄re dñs in corpe suo cicatrices reseruauit. Pri
ma vt in ppetuum victorie sue circūferat tri
umphum. Secunda vt discipulos suos i fide

solidaret. Tertia vt pro nobis apud patrē ad
uocaret. ostēdens quale genus mortis p nob
pertulisset. Quarta vt redemptis sua morte q̄
misericorditer sunt adiuti insinuaret. Quinta
vt q̄ iuste mali dānantur enūciet q̄ videbit eū
omnis oculus. et qui eum pupugerunt. Apoē.
j. De hoc dicit beatus Augustinus. li. de sym
bolo. Sciebat iesus xps q̄re cicatrices in cor
pore suo fuaret. Sicut enī demonstrauit Tho
me non credenti latus vt videret et tangeret.
ita et inimicis vulnera demonstrauit vt cōuin
cens eos veritas dicat. Ecce hominē quē cru
cifixistis videte vulnera que infixistis. agnosca
tis latus quod pupugistis. quod per vos et p̄
pter vos apertum est. nec tamen vitare volui
stis. Tercio mundus iste dicitur mare ppter
inualitudinem sanitatis. non est aliquis q̄tū
cūq̄ bone complexionis q̄ ita bene posset sa
nus in mari esse sicut in terra. illi enī qui in ter
ra sunt nutriti. et ad terraz sunt assueti quādo
ad mare veniūt pessime patiūtur et abominati
onem tantā habent q̄ inter nautas capita nō
possunt leuare. Ito modo moraliter null⁹ est
ita morigeratus qui possit viuere ita virtuose i
huius mundi mari sicut in solida terra religio
nis sancte. Nec ē aliquis in bona religione ita
radicaliter educatus quin multas abominati
ones patiat. si se mūdo imisceat. vt merito di
cere possit illud Ec̄a. ii. De qui habitatis fu
niculum maris gens perditorum. Et his iam
dictis quilibet posset elicere an in mari huius
mūdi possit veraciter gaudere et certe inueniet
q̄ non. q̄ gaudium huius mundi breuem dele
ctationem affert et nihilominus longā penam
vnde Job. xx. Gaudium hypocrite nō ē nisi ad
vnū punctū vl ad instar puncti. vbi fm̄ Reg.
xv. moral. per punctum intelligitur breuitas
vite presentis. que respectu eternitatis vix pū
cto comparatur. Quia de tota vita nostra nō
habemus nisi vnum nunc presens. Omnis in
quit longitudo vite presentis punctus esse co
gnoscutur. quia de preterito nihil habet. q̄ est
delapsus. De futuro nondum habet cū sit in
certū. ita vita que sic angustiarī potuit punct⁹
fuit. Ideo legitur in gestis phoz. idem refert
valerius in poliē. li. iij. Auz Alexander in de
serto venatum transiret. et ad diogenem veni
ens ante ipm stare et solez impediret. dixit di
ogenes vellem qd̄ mihi non auferres qd̄ mihi
dare non potes. Ad imperator itelligens. ad
aliam partem diuertit et dixit se mirari. q̄ nō
timeret potentiā eius. elegāter respondit sibi.
Potentiam tuam non timeo. quia aut preteri
ta est aut p̄s. illam que preterit non timeo. q̄

Domica tertia post pasce

iam non est. illa que futura est non pertimesco quia indubia et incerta est. illam vero que presens est non formido. quia modica et cito transitoria est. Cum autem qui astabant vellent irruere in eum precepit alexander ne quis tangeret eum dicens. quia homo est qui etiam propter timorem principum veritatem non taceret. De breuitate autem istius gaudij mundialis et inchoatione tristitie future dicit **Seneca** epistola lxxvij. Dicimus non magnus gaudium sed initium ut sepe est future tristitie gaudium enim adiunctum est non desinere. nec in contrarium verti. omnes tendunt ad gaudium. Sed unde stabile et magnus persequantur ignorant. ille coniuijs et luxurijs. ille ambitione et circumfusa clientum turba. ille ex amicis. alius ex studijs liberalium vana ostensione et nihil sonantibus litteris. omnes istos oblectamenta falsa et breuia decipiunt. sicut ebrietas que vni hominibus hilarem insaniam longi temporis tedio pensat. Quantum ad tertium ponit electorum in futuro consolationem cum subiungit. tristitia vestra vertetur in gaudium. Circa quod notandum quod multa sunt genera tristitum personarum que ducunt communiter in tristitia dies suos. Primi sunt inuidi mordaces qui communiter sunt tristes. vnde **Quintus** li. ij. metha. fabulat qualiter pallas iuit ad inuidiam ut procuraret mortem aglantis ubi describit quattuor ad inuidiam pertinentes. scilicet domus. escam. personam. et viam. Domus describit sic. pertinens inuidie nigro squalentia tabo. Recta petit domus est imis in vallibus antri. abdita soli carens non vili per viam veterem. Tristis et ignaua plenissima frigoris et que. igne tacet semper caligine semper abundat. vult ergo dicere quod domus inuidie est situata in vallibus per tanto. quia persone humiles semper inuidet superioribus. Omnis ergo inuidus iudet. quod se inferiorem aliquo modo videt quod appetit inferior. eclipsat superiores. Sed non econtra sicut patet de sole et luna. Et ita regulariter illi qui minus valent et sunt gratijs et meritis inferiores obumbrare nituntur per inuidiam meliores. Ideo signanter dicitur **Job**. v. paruulum occidit inuidia. unde dicitur merito. quod domus inuidie est in imis vallibus situata. hec est domus cooperta squalenti tabe. id est veneno squalore et languore. Nam tota locutio inuidi est deceptio totaque consideratio de defectibus aliorum. Item domus inuidie caret sole et vento. quia nunquam gaudet inuidus de prosperitate seu felicitate proximorum. imo venti bonarum narrationum. de perfectione bonorum occiduntur per ipsos. Quia dicit **Damasceus** quod inuidia est tristitia de alienis vnde sicut bufo tristatur de bono odore vinearum

florentium. ita inuidus de perfectione valentium personarum. Ideo dicit **Socrates** plus in suis puerbijs. Inuidi digni sunt ut si fieri possit in omnibus ciuitatibus aures haberent et oculos. ut per defectibus omnium torquerentur. Et subdit quanta sunt felicitum hominum gaudia tanti sunt gemitus inuidorum. Item domus inuidie semper caret igne. et est plena frigore. quia nullus inuidus feruet charitate. caligine tamen semper abundat. quod nunquam bene iudicabit inuidus de ipsis personis. Secundo quatuor ad escas dicit **Quintus** quod pallas iuenit eam comedentes carnes vippreas. Nam omnis inuidus pascitur de maliciosis cogitationibus et machinationibus turbatiuis aliorum. Tercio personam inuidie describit **Quintus** sic. Pallor ore sedet macies in corpore toto. Nunc recta acies liuent rubigine dentes. Pectora felle videntur lingua est sub fusa veneno. Ritus abest nisi quem visum fecere dolores. Nec frui somno vigiliantibus excita curis. Sed videt ingratus intabescitque videndo. Successus hominum capitis et capitis vna. Suppliciumque suum est quousque tamen oderit illas. Quarto viam et modum incedendi inuidie versus athenas describit sic. Indoluit baculumque per caput spinea totum. quem vincula cingebant ad opertas nubes atris. Quocumque ingreditur florentia perit arua. Exuritque herbas et summa papauera carpit. Afflatumque suo populos vrbemque domosque polluit. Ecce modus nocendi quem inuidus semper obseruat portat baculum plenum spinis. quia illud unde se fulcire deberet pungit et non parcat. quod non est inuidia quo possit delectari atris nubibus operitur. quod inuidus et detractor nunquam claras sed obscuras sententias dicit de illo cui nocere proponit. Item quocumque ingreditur florentia perurit arma. quod inuidus nulli nocet. nisi aliquid virtute florescat. vnde **Valerius** li. iij. nullo tam cito modesta felicitas est quam malignitates dentes vitare possit. Diuites enim sunt ab eis iacturis locupletes funeribus. vnde quidam interrogans quomodo inuidos non habet ridit. Si nihil inquit ex magnis rebus habueris aut nihil felicitate gesseris. Nam sola miseria caret inuidia. et hoc est quod dicit **Socrates** in suis sententijs aut per uerbijs. Felicitas semper subiecta est inuidie. soli miseri carent inuidia. Et **Tullius** vlt. rethorica. dicit **Africana** iusticia virtutem virtus gloriam gloria emulos parit. Item exurit herbas. id est iuuenes perficientes sicut talpa ceca quam morat in terra et radices herbarum corrodit. et impedit vias ab augmento et herbas non solum igno summa cacumina carpit. quod semper per superiores suos et platos et dominos suos inuidus quousque garrit. Ultimo dicit quod afflatu suo. id est verbo malicioso polluit omnem populum

et vrbē quā attingit. Hoc ē p̄mū gen⁹ tristitiū p̄
sonaz quoz tristitia nō v̄tē i gaudiū. De ip̄
sa enī dī p̄rouer. xxv. Sic tinea vestimēto ver
mis ligno ita tristitia viri nocet cordi. Et Eccl̄
xxx. Tristitia lōge expelle a te. multos enī oc
cidit tristitia tp̄alis. s. morte tp̄ali. et eēna. Si
cut h̄ semp estuauerūt inuidia. ita ibi cū demo
nib⁹ inuidis semp mortē et p̄petuas penas su
stinebūt. Iux̄ illd̄ Eccl̄. vi. Improprietū et p̄tu
meliā mal⁹ hereditabit. et oīs peccator et bilin
guis et inuidus. Nā frequēter inuidi mala mor
te moriūt. qz dicit sapiēs. Laqueo pibūt q̄ ob
lectant casu iustoz. Eccl̄. xxvij. Scdm̄ genus
tristitiū sunt p̄fidi et fallaces. videmus enim q̄
oēs perfidi et fallaces sunt cōter male tristes.
Nā hypocrite vt decipiūt alios exteriorē tri
sticiā filant et sanctitatē. Cōtra quos dīc dñs
Mat. vi. Cū ieiunatis nolite fieri sic hypocri
te tristes. tales enī sunt iocūdissimi in lasciujs
in occulto. et tristissimi ad apparētiā i publico
Sicut declarat beat⁹ Ambro. in quodā ser. la
tet plerūqz s̄b tristitiā amictu lasciuia et deformis
horroz veste vili obtegit vt secreta regāt pecu
lantiū animoz. illoz qd̄ tristitia etiam non
vertet i gaudiū. Sed i eternā tristitiam. qz de
hypocritis loquēs deuotus amādus i bo. sa.
li. j. c. x. Nōnulli q̄ s̄b habitu agnino mentē oc
cultauerant leoninā. q̄ velut caput rabidi ser
uos dei p̄ maledicta et opprobria. aut v̄ba tur
batiua molestauerāt et p̄fratres iniq̄ molesta
tione leserāt ibidē. scz i inferno a canib⁹ infer
nalibus impijsimīs moribus corodebātur.
P̄tertū genus male tristium sunt cupidī et te
naces. qui semp sunt in timore tristitia et dolo
re. quō bona acq̄rant et acquisita retineāt. nā
loquens de quolibet cupido sapiēs Eccl̄. ij. di
cens. Functis dieb⁹ eius doloribus plenisunt
et erumnis. nec per noctem mente requiescit.
Talis fuit ille iuuenis cui dixit saluator Mat.
xix. Si vis p̄fectus esse vade et v̄de oīa q̄ ha
bes et da pauperib⁹ et veni sequere me. et habe
bis thesaurum in celo. Et sequitur. Tūc audis
set adolescēs verbuz hoc abiit tristis. erat enī
multas possessiones habēs. illi aut si rogant a
paupib⁹ p̄ elemosynis tristat. Cōtra qd̄ dicit
sapiēs. Declina pauperi aurē tuā sine tristitia
Eccl̄. iij. Hoz etiā tristitia vertet in tristitiaz
sempiternam. quia dicit Amādus vbi s̄. Cupi
di et auari et q̄stuarij supra modū valde torq̄
buntur in inferno in foueis metallis buliētib⁹
balneabūt et exilire cupiētes absqz misericor
dia te inungebunt. Quartū gen⁹ tristitiū sunt i
p̄nti stupidi et pertinaces. qui de dei misericor
dia pietate et clementia diffidunt quozum aliq̄

de proprijs peccatis irremediabiliter si tristā
tur vt dicant sacramentum penitētie eis non
p̄desse ad salutē. vel quia iusticia dei nō p̄mit
tet penitētib⁹ misereri. Contra quos p̄s. xli
alloquens animam suam dīcēs. Quare tristis
es anima mea. et quare p̄turbas me? Spera in
deo. quoniam adhuc confiteor illi. Alii sunt
de istis qui mortem amicorum suorum incon
solabiliter nimis plangunt. quasi de eoz bea
titudine et resurrectione futura desperēt. Con
tra quos apostolus. j. Thessal. iij. Nolo vos
ignorare de dormiētib⁹ vt non contristemini.
Sicut et ceteri qui spem non habent. Et qui il
lud genus tristicie patiuntur miserrimi sunt. et
de miseria et tristitia. presenti vadunt ad tristi
ciam sempiternā. vt de illo quod habes supra
pte. j. dominica in. lx. sermone. ij. Q. A. Ideo
dī Eccl̄. xliij. Felix q̄ nō habuit animi sui tristi
ciam et non excidit a spe sua. Quintum genus
tristium in presenti sunt xp̄iani veraces. qui h̄
aduersa et tristitias passi sunt euz reprobi gau
dia habuerūt. vnde hugo super Ecclesiasten
dicit. Reprobi qui diligunt vitam temporale
et eius iocunditatem gaudio vite p̄petue ante
ponunt. Ista presentia toto desiderio ample
ctuntur atqz in eis omnem felicitatem cōstitu
unt. Electi v̄o tēporales tristitias et dolores
patienter sustinent. vt ad ea que promissa sunt
gaudia eternitatis possint puenire. et in eoz
respectu quicquid transitorium non metunt.
et si dulce non concupiscunt. vnde accidit vt
temporalis vite amatores prius habeant bo
na. deinde mala accipiant. Sp̄iales v̄o aduer
sis exerceātur. deinde p̄ bona attingant. illis
p̄mo bona. vltimo mala. istis p̄mo mala. vlti
mo bona. hec ille De illis dicit Apo. xxi. Nō
erit vltra neqz luct⁹ neqz clamor. neqz vllus do
lor qm̄ prioz abierunt. Et s̄a. xxv. Leticia
sempiterna erit sup̄ capita eoz. Pro quo no
ta. dicit Cassi. li. j. epistolaz. Sequēti gaudio
p̄fert dulcedine p̄missa tristitia. ita q̄ tristitia
precedēs adaugeat gaudiū sequens. Idcirco
gaudium h̄ tristantium et in celo tunc existētū
puenit ex quattuor. p̄mo ex miseriariuz hū
mundi euasione. Sicut aliq̄s captiuus gau
det de liberatione et vinculozū diruptiōe di
cens cum p̄s. cxv. Dirupisti vincula mea. scilī
cet famem sitim et. Tunc enī dicent xp̄o illud
p̄s. lxx. Transiimus per ignem et aquam. et
eduxisti nos in refrigeriū. vbi per ignē et aquā
omnis ardor concupiscētiarū et fluxibilitas
miseriarū huius vite intelligantur. Et quia
electi dei hic transierunt per aquas tribulatio
nis. congruum est vt refrigerentur aquis delitia
Bg 5

Dominica tertia post pasce

rum et consolationis. de quibus legitur **Ezech.** xlviij. **A**cce aque redundantes a latere dextro cum vir egrederetur ad orientem qui habebat funiculum in manu sua. et mensus est mille cubitos. **E**t traduxit me per aquas usque ad talos. **R**ursusque mensus est mille et traduxit me per aquas usque ad genua. et mensus est mille et traduxit me per aquas usque ad renes et mensus est mille torrentem quem non potui transire. quoniam intumuerunt aque profundi torrentis qui non potuerat transiri. **Q**uod exponit **Ansel.** li. viij. c. xv. **P**er aquas redundantis torrentis intellige delectationes gaudiosas et copiosas. quibus sancti in celo fruuntur. de quo **ps.** xxxv. **T**orrente voluptatis potabis eos. **E**t dicuntur redundantes. quia interius animam replebunt. et ex ea ad corpus redundabunt. **D**icuntur etiam a latere dextro. propter quod intelligitur celestis patria. **S**icut per latus sinistrum presens vita. **I**uxta illud **1. Cor.** xiii. **A**qua eius super capite meo et dextra eius amplexabitur me. **T**res autem primi millenarii signant tria gaudia in patria. **P**rimum venit ab inferno ubi vident iustitias dei adimpleri. de quo multi non letantur. **I**uxta illud **ps.** lviij. **L**etabitur iustus cum viderit vindictam. **S**ecundum venit a mundo de pulchritudine creaturarum. **I**uxta illud **1. Cor.** lxi. **T**unc videbis et affluens et dilatabitur tibi cor tuum. **T**ertium venit de celo de iocunditate et grata societate. **D**e quo **1. Cor.** lxi. **E**xultabo in hierusalem in populo meo. **E**t quartum millenarius qui non potest transuadari est gaudium ineffabile de diuine maiestatis visione. **1. Cor.** lxiij. **O**culus hominum non vidit abs te. que preparasti his qui expectant te. **S**ecundo gaudium electorum nascitur ex peccatorum unionem et virtutum inductionem. et quilibet electorum potest dicere cum **ps.** xxiij. **C**onuertisti planctum meum in gaudium mihi concidisti saccum meum. et circumdediti me leticia. **S**accus est indumentum penitentium. **I**uxta illud **Job.** xvi. **S**accum confui super cutem meam. et operui cinere carnem meam. **S**uper quo dicit beatus **Gregorius** **S**accus super cutem posuitur. et caro cinere tegitur. ne in districto examine videatur. **E**t tunc **2. Cor.** sacculus confidit quando dimissa culpa in illa celesti gloria omnia cooperantur in bonum. **E**tiam ipsa peccata de quo habebunt singulare gaudium. **E**xemplum de milite. qui in diuersis bellis gloriose triumphans multas cicatrices reportauit. que ei cedunt in gloriam. **S**ic peccata que quis texit per penitentiam. de hoc in celo habebunt magnum gaudium et letitiam. **E**t hic in tribus alleuiatam habent conscientiam

de hoc dicit dominus in presenti euangelio. mulier dum parit tristitiam habet. cum autem peperit iam non meminit pressure. **Q**uod exponit **holic.** c. xlvij. dicens. **M**ulier bene concipit fetum naturaliter sine dolore. **E**t nunquam fuit mulier que peperit sine dolore. nisi una virgo miraculose. scilicet gloriosa virgo maria. **A**nima enim que peccat concipit fetum a diabolo. et hoc sine dolore cum in dilectione concipitur peccatur. parit autem cum confitetur et prodit in lucem peccatum fratri suo. scilicet sacerdoti. et hec parturitio non potest esse sine tristitia et dolore scilicet contritionis et penitentie. **N**am sicut mulier dum parit dolet amarissime. cum autem peperit gaudet et se sentit alleuiatam. ita persona grauida peccato ante confessionem. et tempore confessionis tristis est et amara. **S**ed confessio facta omnis homo sentit se alleuiatum a pondere peccati persistente. **I**deo dicit **Judith.** viij. **Q**uia patiens est dominus peniteamus et eius indulgentiam suscipiamus lacrymis postulemus. **E**t certe quia non sufficeret sanctis et electis per acceptationem penitentie a deo saccum esse percipimus si non essent virtutibus superinduti. ideo additur et circumdediti me leticia. que leticia est per summationem virtuosorum operum. ideo de quo libet electo dicit beatus **Petrus.** i. **1. Cor.** i. **E**xultabitis in leticia inenarrabili et glorificata.

In illa enim beatitudine omnes et singule virtutes electorum glorificantur et coronantur ut quilibet virtus habeat coronam. **N**am legitur de quodam sene in vitaspa. que temptabatur a quodam demone grauius per x. annos ita ut desperaret dicens. perdidisti iam animam meam reuertar ad seculum. **A**um autem perficeretur venit ad eum vox dicens illi. decem anni in quibus certatus es corone tue erunt. reuere in locum tuum. ab omni malo cogitationis tue liberabo te. **S**ic superinducta fuit agnes que dicebat. **xps** circumdedit me vernatibus atque choruscantibus gemis preciosis. **I**nduxit me dominus cyclade auro texta et imensis monilibus ornauit me. et tanquam sponsam coronauit me corona. **D**e isto itaque gaudio quod nascitur ex parturitione virtutum. loquitur dominus in presenti euangelio ita dicens. **M**ulier cum parit tristitiam habet. **M**ulier secundum **Alanum** est sancta anima propter fecunditatem bonorum operum. hec cum parit. id est cum virtutum perfectione insistit dum vniuersis temptat et affligit tristitiam habet de hoc. quia venit hora eius ut patiat. **E**t cum peperit de victo laborum certamine. et ad palmam peruenit. iam non meminit pressure precedentis propter gaudium propter retributionis quod absorbet tristitiam precedentem. quia natus est homo in mundum. **S**icut enim mulier nato in hunc mundum

homine letat. Iux illud Eccl. xxxvj. Omnem masculinum excipiet. i. gratatē et cum gaudio excipit in partu mulier. quia semper vellet parere masculum. qui hic signatur per hominē.
Et qz sibi interdū magis parere famulam expediret. ideo subdit sapiens filia melior filio. Sic etiam sancta anima nato fructu suorū operum in eterna vita gaudio repletur. et nō solū ipsa anima. sed etia totus cētus celestis gaudet cum homo novus natus est in celo et dicit notanter. iā nō meminit pssure qz sancti i celo non recordantur pssure laborum ad tristitiaz.
Sed bene ad gloriā. Tertio gaudium electorū nascitur ex primorum congratulatione. quia ibi unusquisqz gaudet de beatitudine et gaudio alterius. Et ibi amicitia sanctorū erit tam delectabilis et tam iocunda ut unusquisqz tantū quemlibet alium amat. quātū seipsum. et hoc efficit vniū charitatis cū christo domino que plus unusquisqz diligit q seipsum. qui vnicuiqz tantū et amplius tribuit q meruit. et ideo ille q minus habet et cognoscit alium plus in bonis q se abundare non desiderat tantum habere. quātum habet ille q excedit eum. Quia ex quo deum plus diligit q seipsum diligit. vult illum plus habere et se excedere sicut dominus ei dedit. Et quo ad hoc dicit apostolus. j. Cor. xij. Si gloriatur vnum membrum congaudet omnia membra et replebuntur mirabili dulcedine et delectatione. et sicut compatiēbantur sibi mutuo membra. sic ibi sibi cōgratulantur nec nullus inferior vlli superiori inuidebit. ut dicit Aug⁹ de ciui. dei. circa finem. Et ponit exemplum d oculo et digito. quia digitus nollet esse oculus nec econuerso. et sic de alijs membris.
Sed diceret aliquis ex quo electi gaudent de sanctorū pmijs. nūquid et gaudebunt econtra de reproborum et damnatorum supplicijs. De hoc vide supra. pte pma. dominica. iij. i aduentu. sermone. j. d. e. z. h. Ad istam qstionē tamē q̄tum hic sufficit respondit beat⁹ Greg⁹ omel. xl. super Iucaz. et allegatur li. iij. sniaz. dis. vlf. et c. vlf. Apud inq̄t animū iustorū non obfuscat beatitudinem aspecta pena reproborum. qz vbi iam compassio non erit miserie. minuire leticiam beatorū non valebit. Et i iustis sua gaudia valebunt et sufficiāt. ad maiorem tamē gloriā vident penas malorū quas per grātiā dei euaserūt. Et parum infra. Qd inquit videntes non dolere afficiētur. sed leticia satiabuntur. agentes gratias de sua liberatione. visa impiorū i effabili calamitate. Et p̄s lxiij. Letabitur iustus. non scz vindicte libidine. s3 zelo diuine iusticie affectu. Et sic letabitur de penis impiorum. non de per se seu dire-

cte. Sed per accidens et indirecte. scilicet pssiderando ordinē diuine iusticie et gratias agendo domino deo qui eo d tantis supplicijs liberauit. Sed insisteret aliquis p̄tra hāc solutionem sic p̄mo. Qd vitiosum ē in viatore nō debet poni in cōprehensore. sed est vitupabile in viatore qz letetur et gaudeat de penis aliorum ergo rē. Secundo instatur sic. compassio pcedit ex charitate. ergo vbi ē maior charitas ibi est pfectior cōpassio. Sed in electis est summa charitas. ergo perfectissima cōpassio. ergo nō gaudent de eorū penis. Tertio sic. beati erunt deo summe conformes. Sed deus nō delectatur d penis nostris imo compatitur nobis. qz misericors. et ergo sic similiter se habent boni ad damnatos. Quarto sic. boni nullū odiū erit. s3 ad odiū pertinet gaudere de malo alterius. ergo non gaudent d penis damnatorū. Pro quo notant doctores q aliqd potest esse materia gaudij dupliciter. vno mō per se. alio modo per accidens ratione adiūcti. In penis enī malorū est duo considerare. videlicet vniū nocumentum malis illatum. im qz punire eos iustum est. Primo modo non gaudent boni de penis damnatorum. sed secūdo modo tñ. Et illo habito dicitur ad p̄mam instantiā qz laudabile est in viatore. qz delectetur in penis malorum per accidens inq̄tuz iuste puniūtur. vitiosum autem est qz letetur per se loquendo de penis. Ad secundum dicendum. qz compassio ē volitio qua quis desiderat malū ab aliquo repelli. Quando autem malus est in statu tali. qz sua pena potuit ab eo repelli vel remoueri tunc a charitate procedit compassio. Pro q̄tumcunqz homo malus sit in p̄senti. qz tūc est in statu in quo potest corrigi et fieri dignus carentie huius pene. ideo potest iuste procedere a charitate bonorū compassio ad eos. Sed quia damnati sunt extra statū illū in quo possunt fieri boni. ideo ex charitate bonorū nulla compassio ad eos oriētur. quia talis cōpassio esse non posset sine p̄iudicio diuine iusticie. Ad tertium responde qz deus per se loquendo de penis nostris non delectatur. sed per accidens. Sicut delectatur d operibus suis iustis. Similiter compatiē et est misericors pro statu isto in quo possunt corrigi. nō in illo in quo dānati nunq̄ possunt emēdari. Ad quartum patet per p̄dicta qz gaudere de malo damnati nō erit odiū. quia iuste est sibi inflicto. Dec holkot super libros sapientie. lectione. lxx. Quarto gaudium electorum nascitur ex celestis patrie adeptione. hoc gaudium est de facie dei visione. de qua p̄s. Implebis me iusticia cū vultu tuo. d hac visione dicit Ansel. i. fi. li. psologū

Dominica quarta post pasce

Rogita quātum delectabile sit videre nude et eternaliter tenere hoc bonū qđ p̄tinet oīūz bonorum iocunditatem. non talem iocunditatez qualem videmus in rebus creatis. **S**z tñ differētem quātū differt creator a creatura. **E**st homo ibi habitatur⁹ et hominis tñ gaudiūz qđ vix aut non pōt homo capere ipsum. perpetue igitur cogita si potes qđ magnum gaudium sit qđ de quolibet sanctorū replicatur vbi sūt sancti nobis innumerabiles. **F**in illud **Apoē. xij.** **P**ost hec vidi turbā magnā quā nemo dinumerare poterat. **D**e his gaudijs quere s. dñica infra natiuitatis xp̄i. **R. x. d.** **Q**uā legi de quodam religioso qui rogauit dñm vt ostenderet ei minimū gaudiū paradisi. et statim parua auicula cepit mirabiliter corā eo cātare. et cūz vellet eam cape. secutus est eam in siluā et auscultando eam stetit sub arboze tricentis ānis que cum auolasset frater pperauit ad portā et videns totum claustrū pmutatum vix pmissus ē intrare. quia non poterat ab aliquo agnosci. **A**um g omnes de illo et ipse de omnibus miraretur quesitū abbas sub quo abbate exiisset. inuenerunt in crouica. ccc. annos trāsiuisse. et ille dixit se non defuisse nisi per vnā horāz ratione magne dulcedinis cui ipse intenderat.

Dominica tertia post octauas pasce.
Sermo primus.

Hūcīentes omnem immundiciā et abūdantiā malicie cū māfuetudine suscipite insitum vbu3 qđ potest saluare aīas vestras. **I**ta scribit **Iac. j.** **R**egitur in gestis **Roma.** qđ regina aquilonis filiā suā a tēpore natiuitatis veneno enutrit. hec cum ad legitimā etatez puenisset adeo erat pulchra et oculis oīūz gratiosa qđ multi p eaz infatuati extiterunt. **A**um g alexāder vniuersa regna expugnaret. et ad illas ptes peruenisset. regina aquilonis audiens aduentū eius hanc puellā sibi transmisit. vt ei⁹ cōcupiscētia frueret. **I**lle g vīsa puella in eius statim captus est amore. **Q**đ cum aurib⁹ **Arif.** insāuisset ait ipsum pmonendo. nolī eā attingere. nec carnaliter eam cognoscere. quia si hoc feceris in cōtinenti morieris. qđ vīeno toto tempe vite sue est nutrita. **Q**đ autem vtrum sit qđ dico hoc modo approbabo. **E**st hic quidāz malefactor qui per legem mori debet. ille cum ea dormiat. et videbis me vix dixisse. **A**uz g malefactor esset eā osculatus statim corā omnibus expirauit. **Q**đ alexander videns miro mō laudabat et ipm diligebat. puellamqz matrī mitte

bat. **M**oraliter p regināz aquilonis intelligit abundantia rex temporalium. qđ sic ab aqlone pandet omne malū. **I**ere. j. **S**ic ab abūdantiā rerū mundanāz surgit omne pctm. scz supbiegule. et contra naturā. **I**uxta illud **Ezech. xvj** **H**ec fuit iniquitas sodome sororis tue saturitas panis et abundantia vini. hec igit abundantia tanqđ regina habet filiā. videlz carnalem p̄cupiscētiā. qđ vbi est panis vel vini abundantia. ibi statim gignitur p̄cupiscētia que est nutrita veneno maliciose refectionis. illa qđē infatuauit multos viros valde sapiētes. vt dauid qui videns barsabee per cētū passus lauare pedes suos. ipaz concupuit. **iij. Reg. xj.** **S**i militer salomon quē adhuc in senio infatuauit vt mulieres alienigenas adamaret. **iiij. Reg. xj.** **S**ic infatuauit samsonem vt intraret ad meretricem. **Iudic. xvj.** **S**ed alexāder qui interpretatur alleuās tenebras significat boiem xp̄ianum qui per cōfessionem alleuat de corde suo tenebras pctōz. et huic trāsmittit hec regina malā abūdantiā p̄ncipaliter in hoc tpe veris. suam pessimā filiā carnalē p̄cupiscētiā ad quā illo tpe hoīes sunt magis qđ alio tpe anni. p̄pter sanguinis et humorū i corporib⁹ augmētationē. ideo debet q̄libet p̄dicatoz sapiēs qđ h significat p aristotilē sapiētē exhortare hoīes ne attingāt iordinate hāc carnalē p̄cupiscētiā. **S**z magis eā abiciāt a se tāqđ venenosam et imūdā ne ipsaz ptingēdo spūaliter i aīa moriātur et hoc facere debēt exēplo beati apli **Iacobi** qđ hortat eā abicere. cū hortat i vbis p̄libatis. abiciētes oēm imūdiciā. videlz q̄tum ad peccata carnalia. qđ aīaz et corp⁹ polluit. et abūdantiā malicie scz q̄tū ad peccata spūalia i qbus abundāt malicie. vt dicit **Reg. xj.** **E**t q̄re p̄dicta sunt abiciēda ponit cāz. vt vicz vbu3 dei in cor nostrū suscipere valeam⁹. cū dicit. in māfuetudine accipite. p̄pter qđ in vbis p̄dicti ad duo oēs xp̄ianos apls exhortat. primo ad peccatoz obiectiōē. ibi. abiciētes oēs imūdiciā sedo ad dei vboz susceptionē. ibi. in māfuetudine et. **Q**uātū ad p̄mū notādū **Iohes** mesue in practica p̄ma dicit. **O**mnē malū aut morbosum qđ i corde latitauerit. et in vere in medicinis aut laboribus expurgatus nō fuerit estate succedēte homo piculosis febrib⁹ estuabit. **Q**đ confirmat **p̄stantinus** li. de natura morboz dicit. **M**orbus qđ in vere intra corp⁹ remanferit adueniēte estate calore piculosius estuabit. **M**oraliter p malū aut morbosū itellige pctm. **S**z p ver tps p̄nie ḡosum. **A**um g morboz peccati in hoc tpe ḡose p̄nie expurgatus non fuerit spūalibus medicinis et bonis occupationibus i estate future calamitatis ardebit ignib⁹.

hac p̄is agit de fuga
mulieris qđ in castitate
seruauit.